

1. ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤੇ ਨੂੰ ਕਈ ਸਾਲ ਬੀਤ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਕੀ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਆਪਣਾ ਵਾਅਦਾ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਸੀ?

-ਨਹੀਂ।

2. ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ ਬਾਰੇ ਆਪਣਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਕਿਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ?

-ਨਬੀਆਂ ਨੂੰ।

3. ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕਤੀਦਾਤੇ ਬਾਰੇ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਕਿੱਥੇ ਲਿਖੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਨਬੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਸਨ?

-ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਕਿਤਾਬ, ਬਾਈਬਲ ਵਿਚ।

4. ਕੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਨਬੀਆਂ ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਸੀ?

-ਨਹੀਂ।

5. ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਨਬੀਆਂ ਨਾਲ ਕੀ ਕੀਤਾ?

-ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ।

6. ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਨਬੀਆਂ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੇ ਕਿਸ ਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣੀ?

- ਝੂਠੇ ਨਬੀ।

7. ਝੂਠੇ ਨਬੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀਆਂ ਸੱਚਾਈਆਂ ਦੱਸ ਰਹੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਕੀ ਕਹਿ ਰਹੇ ਸਨ?

- ਸੈਤਾਨ ਦੇ ਝੂਠ।

8. ਕੀ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਵੀ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਸਨ?

-ਨਹੀਂ।

9. ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨੀ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਮੰਦਰ ਵਿਚ ਵੀ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਸਨ?

-ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਬੁੱਲ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

-ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਜਾਣਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

10. ਸਾਡੇ ਦਿਲਾਂ ਬਾਰੇ ਕੌਣ ਜਾਣਦਾ ਹੈ?

-ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ।

11. ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਸਾਡੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦਿਲਾਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ?

-ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸਾਰੇ ਦਿਲ ਪਾਪ ਨਾਲ ਭਰੇ ਹੋਏ ਹਨ।

12. ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, ਕੀ ਕੋਈ ਇਸਰਾਏਲੀ ਸਿਰਫ਼ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਭਗਤੀ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ?

-ਹਾਂ। ਕੁਝ ਕੁ ਸਨ।

13. ਸਿਰਫ਼ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਸਰਾਏਲੀ ਕਿਸ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ?

-ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੂੰ ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ ਭੇਜਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

-ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਧੀਰਜਵਾਨ ਹੈ।

-ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਪਾਪ ਦੇ ਰਾਹ ਤੋਂ ਮੁੜਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਮਾਰਗ ਤੇ ਚਲਣ।

-ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ 120 ਸਾਲ ਨੂਹ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪਾਪ ਦੇ ਮਾਰਗ ਤੋਂ ਮੁੜਨ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਲਈ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕੀਤਾ।

-ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀਆਂ ਨੂੰ ਪਾਪ ਦੇ ਮਾਰਗ ਤੋਂ ਮੁੜਨ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਲਈ 200 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਡੀਕ ਕੀਤੀ।

-ਪਰ ਇਸਰਾਏਲੀ ਪਾਪ ਦੇ ਰਾਹ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹਟੇ।

-ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਪ ਨੂੰ ਭੁੱਲ ਜਾਵੇਗਾ।

-ਕੀ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਪ ਬਾਰੇ ਭੁੱਲ ਗਿਆ ਸੀ?

-ਨਹੀਂ।

-ਇਸਰਾਏਲੀ ਸੋਚਦੇ ਸਨ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਪ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ।

-ਕੀ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਸਾਰੇ ਪਾਪਾਂ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ?

-ਹਾਂ।

-ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਨੂਹ ਦੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪਾਪ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦੇ ਪਾਪ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਦਿੱਤੀ।

-ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਦਸ ਗੋਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਜਾ ਦਿੱਤੀ?

-ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਦਸ ਗੋਤਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਅੱਸੂਰੀਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਅਤੇ ਅੱਸੂਰੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾਇਆ।

ਆਓ 2 ਰਾਜਿਆਂ 17:5-8 ਪੜ੍ਹੀਏ

5-ਅਸੂਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ, ਸਾਮਰਿਯਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੂਚ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾ ਲਿਆ।

6-ਹੋਸ਼ਿਆ ਦੇ ਨੌਵੇਂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ, ਅੱਸੂਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨੇ ਸਾਮਰਿਯਾ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੂੰ ਅੱਸੂਰ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਉਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਲਾਹ ਵਿੱਚ, ਹਾਬੇਰ ਨਦੀ ਦੇ ਕੰਢੇ ਗੋਸਾਨ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਮਾਦੀਆਂ ਦੇ ਨਗਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵਸਾਇਆ।

7-ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਇਸ ਲਈ ਵਾਪਰਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਨੇ ਯਹੋਵਾਹ ਆਪਣੇ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪਾਪ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਸਰ ਦੇ ਰਾਜੇ ਫਿਰਊਨ ਦੇ ਹੱਥੋਂ ਮਿਸਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਲਿਆਇਆ ਸੀ। ਉਹ ਦੂਜੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਸਨ

8 ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਮਾਂ ਦੇ ਰੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਯਹੋਵਾਹ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਨਾਲੇ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਰਾਜਿਆਂ ਦੀਆਂ ਰੀਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ।

- ਅੱਸੂਰੀਆਂ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੇ ਦਸ ਗੋਤਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅੱਸੂਰ ਲੈ ਗਏ।

- ਅੱਸੂਰੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਲਿਆਇਆ ਜੋ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ।

- ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਬਣਾਈਆਂ ਸਨ।

-ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਜ਼ਰਾਈਲੀਆਂ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਜੋ ਇਜ਼ਰਾਈਲ ਦੀ ਧਰਤੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਲੋਕ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਸਨ।

-ਇਹ ਨਵੇਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਾਮਰੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

-ਸਾਮਰੀ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਨਾ ਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਅਨੁਸਾਰ।

-ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਦਸ ਗੋਤਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਦੋ ਗੋਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ?

-ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਦੋ ਗੋਤਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਬਾਬਲੀਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ, ਅਤੇ ਬਾਬਲੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾਇਆ।

ਆਓ 2 ਰਾਜਿਆਂ 25:1-7 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੀਏ

1-ਇਸ ਲਈ ਸਿਦਕੀਯਾਹ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਨੌਵੇਂ ਸਾਲ, ਦਸਵੇਂ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਦਸਵੇਂ ਦਿਨ, ਬਾਬਲ ਦੇ ਰਾਜੇ ਨਬੂਕਦਨੋਸਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਫ਼ੌਜ ਨਾਲ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਉੱਤੇ ਚੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਡੇਰੇ ਲਾਏ ਅਤੇ ਚਾਰੇ ਪਾਸੇ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਦੇ ਕੰਮ ਬਣਾਏ।

2-ਰਾਜੇ ਸਿਦਕੀਯਾਹ ਦੇ ਗਿਆਰ੍ਹਵੇਂ ਸਾਲ ਤੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

3-ਚੌਥੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਨੌਵੇਂ ਦਿਨ ਤੱਕ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਕਾਲ ਇੰਨਾ ਭਿਆਨਕ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਖਾਣ ਲਈ ਭੋਜਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

4-ਫਿਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀ ਕੰਧ ਨੂੰ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਫ਼ੌਜ ਰਾਤ ਨੂੰ ਰਾਜੇ ਦੇ ਬਾਗ਼ ਦੇ ਕੋਲ ਦੋ ਕੰਧਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਫਾਟਕ ਵਿੱਚੋਂ ਭੱਜ ਗਈ, ਭਾਵੇਂ ਬਾਬਲੀ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਘੇਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਅਰਬਾਹ ਵੱਲ ਭੱਜੇ,

5-ਪਰ ਬਾਬਲੀ ਫ਼ੌਜ ਨੇ ਰਾਜੇ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਯਰੀਹੋ ਦੇ ਮੈਦਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਿਪਾਹੀ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਖਿੱਲਰ ਗਏ,

6-ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਸਨੂੰ ਰਿਬਲਾਹ ਵਿਖੇ ਬਾਬਲ ਦੇ ਰਾਜੇ ਕੋਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ।

7-ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਦਕੀਯਾਹ ਦੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਦੇ ਸਾਮ੍ਹਣੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਤਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਉਸ ਨੂੰ ਪਿੱਤਲ ਦੀਆਂ ਬੇੜੀਆਂ ਨਾਲ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਬਾਬਲ ਨੂੰ ਲੈ ਗਏ।

-ਬਾਬਲੀਆਂ ਨੇ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਦੋ ਗੋਤਾਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਲਿਆ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਬਾਬਲ ਲੈ ਗਏ।

-ਬਾਬਲੀਆਂ ਨੇ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਵੀ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਆਓ 2 ਰਾਜਿਆਂ 25:9-12 ਅਤੇ 21 ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੀਏ

9-ਬਾਬਲੀਆਂ ਨੇ ਯਹੋਵਾਹ ਦੇ ਮੰਦਰ, ਸ਼ਾਹੀ ਮਹਿਲ ਅਤੇ ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੇ ਸਾਰੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਹਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਇਮਾਰਤ ਉਸ ਨੇ ਸਾੜ ਦਿੱਤੀ।

10-ਬਾਬੀਲੋਨ ਦੀ ਸਾਰੀ ਫ਼ੌਜ ਨੇ, ਸ਼ਾਹੀ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਦੇ ਕਮਾਂਡਰ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਯਰੂਸ਼ਲਮ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਨੂੰ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ।

11-ਪਹਿਰੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਸਰਦਾਰ ਨਬੂਜ਼ਰਦਾਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ, ਬਾਕੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੇ ਬਾਬਲ ਦੇ ਰਾਜੇ ਕੋਲ ਗਏ ਸਨ, ਗੁਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਲੈ ਗਿਆ।

12-ਪਰ ਸੈਨਾਪਤੀ ਨੇ ਦੇਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅੰਗੂਰਾਂ ਦੇ ਬਾਗਾਂ ਅਤੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

21-ਇਸ ਲਈ ਯਹੂਦਾਹ ਆਪਣੀ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਗੁਲਾਮੀ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਗਿਆ।

-ਬਾਬਲੀਆਂ ਨੇ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਤਬਾਹ ਕੀਤਾ?

-ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਦਰ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ।

-ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਨੂੰ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ।

-ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਕੰਧ ਨੂੰ ਢਾਹ ਦਿੱਤਾ।

-ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਇਸਰਾਏਲ ਦੇ ਦਸ ਗੋਤਾਂ ਅਤੇ ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਦੋ ਗੋਤਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਪਾਪ ਦੇ ਰਾਹ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਮੁੜੇ ਸਨ।

-ਬਹੁਤ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ, ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਲੋਕ ਜੋ ਬਾਬਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਅੱਗੇ ਦੁਹਾਈ ਦਿੱਤੀ।

-ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਅੱਗੇ ਦੁਹਾਈ ਦਿੱਤੀ, ਉਸ ਅੱਗੇ ਆਪਣੇ ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਇਕਰਾਰ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਫ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ।

-ਕਿਉਂਕਿ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦਿਆਲੂ ਹੈ, ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤਿਆਂ ਨੂੰ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ।

-ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਵਾਪਸ ਆ ਕੇ ਕੀ ਕੀਤਾ?

-ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੰਦਰ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਬਣਾਇਆ।

-ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਬਣਾਇਆ।

-ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੀ ਕੰਧ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਬਣਾਇਆ।

-ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਲੋਕ ਜੋ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਵਾਪਸ ਆਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਨਾਂ ਨਾਲ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

-ਯਹੂਦਾਹ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਨਵਾਂ ਨਾਮ ਕੀ ਸੀ ਜੋ ਯਹੂਸ਼ਲਮ ਵਾਪਸ ਆਏ ਸਨ?

- ਯਹੂਦੀ।

-ਹਾਲਾਂਕਿ ਯਹੂਦੀ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਉਪਾਸਨਾ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਣਾਏ ਹੋਏ ਚਿੱਤਰਾਂ ਦੀ ਵੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਰਹੇ।

-ਇਸ ਲਈ, ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਦੋ ਹੋਰ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ।

-ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਹੋਰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਦੋ ਕੌਮਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਸੀ?

- ਯੂਨਾਨੀ ਅਤੇ ਰੋਮੀ।

-ਪਹਿਲਾਂ, ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਯੂਨਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ।

-ਯੂਨਾਨੀਆਂ ਨੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਲਿਆ।

-ਯੂਨਾਨੀਆਂ ਨੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਯੂਨਾਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਸਿਖਾਈ।

-ਯੂਨਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਲਈ ਰੋਮੀਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ।

-ਰੋਮੀਆਂ ਨੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰਾਇਆ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਜਿੱਤ ਲਿਆ।

-ਰੋਮੀਆਂ ਨੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਅਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ।

-ਰੋਮੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਲੱਕੜ ਦੀ ਸਲੀਬ ਉੱਤੇ ਮੇਖਾਂ ਮਾਰ ਕੇ ਸਲੀਬ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

-ਰੋਮਨ ਰਾਜੇ ਦਾ ਨਾਂ ਸੀਜ਼ਰ ਸੀ।

-ਸੀਜ਼ਰ ਰੋਮ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ।

-ਰੋਮੀ ਲੋਕ ਕਿਸ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਸਨ?

-ਰੋਮੀ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਸਨ।

- ਰੋਮੀ ਲੋਕ ਵੀ ਆਪਣੇ ਰਾਜੇ ਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦੇ ਸਨ।
- ਉਸ ਸਮੇਂ ਯਹੂਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਯਹੂਦੀ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਮੂਹ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ।
- ਉਹ ਗ੍ਰੰਥੀ, ਫ਼ਰੀਸੀ ਅਤੇ ਸਦੂਕੀ ਸਨ।
- ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰੰਥੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।
- ਗ੍ਰੰਥੀ ਕੌਣ ਸਨ?
- ਗ੍ਰੰਥੀ ਯਹੂਦੀ ਆਗੂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਸੀ।
- ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਅੱਜ ਵਰਗੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ।
- ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਕੁਝ ਲਿਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਲੰਬੇ ਟੁਕੜੇ 'ਤੇ ਲਿਖਦੇ ਸਨ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਸਿਰਿਆਂ ਤੋਂ ਲਪੇਟਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ।
- ਮੂਸਾ ਨੇ ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਇੱਕ ਲੰਬੇ ਟੁਕੜੇ ਉੱਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖੇ ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਸਿਰਿਆਂ ਤੋਂ ਲਪੇਟੇ ਹੋਏ ਸਨ।
- ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਕਾਗਜ਼ ਦੇ ਨਵੇਂ ਟੁਕੜਿਆਂ 'ਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ।
- ਸਾਰਾ ਦਿਨ, ਗ੍ਰੰਥੀ ਨਵੇਂ ਕਾਗਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਉਹੀ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖਦੇ ਜੋ ਪੁਰਾਣੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਸਨ।
- ਕਿਉਂਕਿ ਗ੍ਰੰਥੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਘਮੰਡੀ ਸਨ।
- ਕਿਉਂਕਿ ਗ੍ਰੰਥੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ।

- ਕੀ ਸਿਰਫ਼ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ?

-ਨਹੀਂ।

-ਕਿਉਂਕਿ ਗ੍ਰੰਥੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਪਾਪ ਰਹਿਤ ਸਨ।

-ਕੀ ਸਿਰਫ਼ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਲਿਖਣਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਾਪ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ?

-ਨਹੀਂ।

-ਬਹੁਤੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਸਨ।

-ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਫ਼ਰੀਸੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

-ਫ਼ਰੀਸੀ ਕੌਣ ਸਨ?

- ਫ਼ਰੀਸੀ ਯਹੂਦੀ ਆਗੂ ਸਨ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਸਨ।

- ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਨੇ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਵੀ ਸਿਖਾਏ।

-ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਏ ਜੋ ਉਹ ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਸਨ।

- ਫ਼ਰੀਸੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ।

-ਕੀ ਕੋਈ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨ ਸਕਦਾ ਹੈ?

-ਨਹੀਂ।

- ਕਿਉਂਕਿ ਫ਼ਰੀਸੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਬਚਨ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਘਮੰਡੀ ਸਨ।

-ਕਿਉਂਕਿ ਫ਼ਰੀਸੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹਨ।

-ਕੀ ਸਿਰਫ਼ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦ ਸਿਖਾਉਣ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹੋ?

-ਨਹੀਂ।

- ਕਿਉਂਕਿ ਫ਼ਰੀਸੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਬਚਨਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਪਾਪ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਸਨ।

-ਕੀ ਸਿਰਫ਼ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਸਿਖਾਉਣਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਾਪ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ?

-ਨਹੀਂ।

-ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਫ਼ਰੀਸੀ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਸਦੂਕੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

-ਸਦੂਕੀ ਕੌਣ ਸਨ?

-ਸਦੂਕੀ ਯਹੂਦੀ ਆਗੂ ਸਨ ਜੋ ਅਮੀਰ ਸਨ ਅਤੇ ਮੰਦਰ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਸਨ।

-ਕਿਉਂਕਿ ਸਦੂਕੀ ਅਮੀਰ ਸਨ ਅਤੇ ਮੰਦਰ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਬਹੁਤ ਘਮੰਡੀ ਸਨ।

-ਕਿਉਂਕਿ ਸਦੂਕੀਆਂ ਕੋਲ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਸੀ, ਉਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਪਾਪ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਸਨ।

-ਕੀ ਸਿਰਫ਼ ਬਹੁਤ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਹੋਣਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਾਪ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ?

-ਨਹੀਂ।

-ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਦੂਕੀ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਸਨ।

-ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਘਰ ਬਣਾਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸਥਾਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

-ਸਿਨਾਗੋਗ ਕੀ ਸਨ?

- ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸਥਾਨ ਉਹ ਘਰ ਸਨ ਜਿੱਥੇ ਯਹੂਦੀ ਮੂਸਾ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

- ਯਹੂਦੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਹਰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸਥਾਨ ਬਣਾਏ।

-ਹਫ਼ਤੇ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦਿਨ, ਯਹੂਦੀ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਮੂਸਾ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਦੇ ਸਨ।

-ਕਈ ਵਾਰ, ਲੋਕ ਮੂਸਾ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਗੇ।

-ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਮੂਸਾ ਦੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਗਲਤ ਸੀ।

-ਉਸ ਸਮੇਂ, ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਯਹੂਦੀ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ ਸਨ।

-ਉਸ ਸਮੇਂ, ਕੀ ਕੋਈ ਯਹੂਦੀ ਸਨ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਸਨ?

-ਹਾਂ।

-ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਲੋਕ ਸਨ ਜੋ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਸਨ।

-ਇਹ ਯਹੂਦੀ ਮੁਕਤੀਦਾਤਾ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਲਈ ਪਰਮੇਸ਼ਵਰ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।